

Innst. O. nr. 86

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra sosialkomiteen

Ot.prp. nr. 102 (2001-2002)

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (tidsbegrenset uførestønad)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

Sosialdepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover. Målet med forslagene er å redusere antallet nye uførepensjonister og forebygge varig uførhet gjennom blant annet å innføre en ny tidsbegrenset uførestønad som skal revurderes etter 1-4 år. Forslagene er en oppfølging av forslag i Sandmanutvalgets innstilling, jf. NOU 200:27 som ble avgitt 15. september 2000.

Forslagene gjelder:

- Gjeldende uførepensjonsordning deles i en ordning med tidsbegrenset uførestønad og en varig ordning.
- Inntektsgrensen før uføregraden revurderes for varige uførepensjonister endres fra 1 G (folketrygdens grunnbeløp) til 0,1 G.
- Regelen om at uførhetsvurderingen av deltidsarbeidende også skal ta hensyn til evnen til å utføre arbeid i hjemmet oppheves.
- Fastsettelse av uføregrad skal foretas med fem prosents intervaller.

1.2 Bakgrunn for forslagene

1.2.1 Utfordringer

Det framholdes at sykefraværet og tallet på nye uførepensjonister økte kraftig på 1990-tallet samtidig som det har vært en sterk vekst i sysselsettingen.

Det uttales at utfordringen framover er å opprettholde en høy yrkesdeltakelse bl.a. for å sikre et godt tjenestetilbud til store grupper eldre i befolkningen.

Det vises til intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv som ble inngått høsten 2001 mellom partene og offentlige myndigheter, som har som mål å hindre utstøting fra arbeidslivet og legge til rette for at flere med nedsatt arbeidsevne skal komme i arbeid.

Det understrekes at mange av dem som er innvilget uførepensjon, har en restarbeidsevne som kan nyttes i lønnet arbeid dersom forholdene legges til rette.

Ved utgangen av 2001 var det over 285 000 uførepensjonister. Dette utgjør 10 prosent av befolkningen mellom 18 og 67 år. Muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser er de hyppigst forekommende diagnosene. Ved utgangen av 2000 hadde 79 prosent full uførepensjon og 21 prosent gradert uførepensjon. Av nye uførepensjonister i 2000 fikk 1/3 gradert pensjon. Det er store variasjoner mellom fylkene i antallet uførepensjonister og i nytilgangen. Andelen uførepensjonister er 80 prosent høyere i det fylket som har flest uførepensjonister (Finnmark) enn i Sogn og Fjordane som har færrest uførepensjonister, korrigert for befolkningsstørrelse og alderssammensetning.

Færre søker om uførepensjon enn tidligere, og avslagsprosenten har økt fra 15,7 prosent i 1998 til 24 prosent i 2001. I 2000 ble kravet om at attføring skal være forsøkt før uførepensjon kan innvilges, skjerpet. Dette har ført til en sterk økning i antallet personer på yrkesrettet attføringstiltak. Det er også langt flere enn tidligere som mottar rehabiliteringspenger.

1.2.2 NOU 2000:27 Sykefravær og uførepensjonering, et inkluderende arbeidsliv

Det redegjøres for Sandmanutvalgets forslag på uføreområdet. Sandmanutvalget mente at det viktig-

ste tiltaket for å redusere uføretilgangen er å gripe inn tidlig i sykmeldingsfasen. Utvalget la til grunn at arbeidsplassen skal være den viktigste arenaen for å forebygge sykefravær og hindre utstøting fra arbeidslivet. Videre mente utvalget at flere må få tilbud om yrkesrettet attføring. For å få utføre tilbake i arbeid, foreslo Sandmanutvalget å dele uførepensjonen i en tidsbegrenset uførestønad og en varig uførepensjon. Utvalget foreslo videre nye regler for inntektsprøving av uførestønad/uførepensjon for uføre som kombinerer arbeid og trygd. For å stimulere til økt yrkesdeltakelse, bør avkortingsreglene etter utvalgets oppfatning være utformet slik at det alltid lønner seg å arbeide mer, og foreslo bl.a. å avvikle ordningen med friinntekt på 1 G.

1.2.3 Iverksatte tiltak for å redusere uføretilgangen og få uførepensjonister tilbake i arbeid

Det vises til at det har vært iverksatt flere typer tiltak for å begrense tilgangen til uførepensjonsordningen og/eller få uførepensjonister tilbake i arbeid på heltid eller deltid.

De medisinske inngangsvilkårene for å få uførepensjon ble innskjerpet i 1991, da det i forskrift ble presisert at ervervsevnen skal være varig nedsatt med minst halvparten, og at nedsettelsen i vesentlig grad skal skyldes sykdom. Med bakgrunn i en trygderettskjennelse fra 1994 ble forskriften senere opphevet, og det ble i stedet presisert i loven at sosiale og økonomiske problemer ikke gir rett til uførepensjon, at den medisinske lidelsen skal være varig, og at sykdommen skal være hovedårsak til reduksjon i ervervsevnen. I 1991 ble også kravet om yrkesmessig og geografisk mobilitet skjerpet.

Det framholdes at trygdeetaten de senere år har arbeidet med å utvikle og iverksette tiltak for å sikre kvaliteten ved behandlingen i uførepensjonssaker.

Med bakgrunn i forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2000 er kravet om at yrkesrettet attføring skal være forsøkt før uførepensjon kan innvilges blitt skjerpet.

Det redegjøres for iverksatte tiltak for å motivere til kombinasjon arbeid og trygd.

Fra 2001 har det vært satset på å få uførepensjonister tilbake til arbeid. Det legges vekt på at personer som har full uførepensjon, skal komme tilbake i arbeid på deltid eller full tid, og at personer med gradert pensjon og deltidsarbeid skal øke arbeidsinnsatsen.

1.2.4 Tiltak for å redusere nytilgangen til uførepensjon og få uførepensjonister tilbake i arbeid

Det uttales at oppfølging av intensjonsavtalen mellom partene i arbeidslivet og offentlige myndig-

heter om et inkluderende arbeidsliv i dag er det viktigste tiltaket for å beholde folk i arbeid og få personer som har falt ut av arbeid av helsemessige årsaker, tilbake i arbeid.

Det er etter forslag i Ot.prp. nr. 29 (2001-2002) presisert i folketrygdloven at legens vurdering av arbeidsuførhet i forbindelse med sykmelding skal ta utgangspunkt i en funksjonsvurdering. Sykmeldingstesten er endret i tråd med dette. Det er også presisert at den sykmeldte har plikt til å gi arbeidsgiver og trygdeetaten opplysninger om egen funksjonsevne. Departementet vil foreta en nærmere vurdering av saksbehandlingsrutiner og beslutningsprosesser ved behandling av søknad om uførepensjon og den nye tidsbegrensede stønaden. Det uttales at det i den forbindelse bør vurderes i større grad å benytte tverrfaglige vurderinger hvor funksjonsvurderinger inngår som et viktig verktøy for å avklare søkerens arbeidsevne. Det bør også etter departementets oppfatning i større grad legges til rette for at arbeidsevnen skal kunne prøves ut.

Det påpekes at gjennom å innføre en tidsbegrenset stønad slik Sandmanutvalget har foreslått, vil en markere at uføre ikke alltid skal ha en varig ytelse. Det uttales at som hovedregel bør tidsbegrenset uførestønad gis når søkeren har en ikke ubetydelig arbeidsevne i behold og derfor får gradert ytelse. Tidsbegrenset uførestønad skal også kunne ytes til personer som er 100 prosent arbeidsuføre på søknadstidspunktet dersom det med tiden vil kunne skje en bedring av arbeidsevnen. Departementet anslår på usikkert grunnlag at 40 prosent av nytilgangen vil få tidsbegrenset uførestønad.

Det understrekes at det bør skisseres et oppfølgingsopplegg i regi av trygdeetaten i samarbeid med Aetat, eventuelt rehabiliteringsansvarlig i kommunen eller sosialetaten. Oppfølgingen kan for eksempel bestå i oppfølgingssamtale, deltakelse i nettverksgrupper eller aktivitetsgrupper. Revurdering av tidsbegrenset uførestønad med sikte på tilbakeføring til arbeid forutsetter aktiv innsats både fra trygdeetaten og Aetat.

Det uttales at dagens ordning med friinntekt på 1 G kombinert med ventetid på ett år har uheldige terskelvirkninger når inntekten overstiger friinntektsgrensen. Da blir uførepensjonen revurdert og ny uføregrad fastsatt på grunnlag av den faktiske arbeidsinntekten. Uførepensjonister med tidligere lav eller middels høy inntekt vil kunne få samlet lavere inntekt eller få lite igjen for å øke arbeidsinntekten utover friinntektsgrensen på 1 G. Ventetiden på ett år før en uførepensjonist kan tjene 1 G uten reduksjon i ytelsen er også blitt sett på som lite fleksibel bl.a. fordi den innebærer at uførepensjonister som har mulighet for ekstraintekt, må avstå fra dette i ett år og på den måten vil kunne miste kontakten med arbeidsliv-

vet. Uføregradering i 10 prosentsintervaller gir også terskeeffekter. Uheldige insentiv- og terskelvirkninger er bakgrunnen for at det fra 1. september 2001 er etablert en forsøksordning der friinntekten på 1 G er gjort om til et fribeløp som holdes utenfor ved ny fastsetting av uføregrad.

Det redegjøres for skattereglene for pensjonister. For blant annet å unngå de uheldige insentivvirkningene som følger av de særskilte skattereglene som gjelder for uførepensjonister, foreslår departementet at den tidsbegrensede uførestønaden skal beregnes som andre korttidsytelser (rehabiliteringspenger og attføringspenger) og ikke som en pensjonsytelse. Det foreslås at kompensasjonsnivået settes til 60 prosent av inntektsgrunnlaget. Det er i dag ikke friinntekt eller fribeløp til rehabiliteringspenger og attføringspenger, og det foreslås heller ingen friinntekt/fribeløp til den nye tidsbegrensede stønaden. Dette gjør at det alltid vil lønne seg å arbeide og øke arbeidsinnsatsen.

Det foreslås at dagens ordning med friinntekt på 1 G avvikles over en periode på 5 1/2 år og erstattes med et toleransebeløp på 0,1 G. Dette vil medføre at det alltid vil lønne seg for uførepensjonister å øke arbeidsinnsatsen. Uførepensjonister med politiske verv og verv i frivillige organisasjoner får etter forslaget beholde dagens friinntekt på 1 G.

Stortinget har i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:95 (2001-2002) bedt Regjeringen om å likestille omsorgslønn med godtgjørelse for politiske verv, og departementet vil følge dette opp med forskriftsendring fra 1. januar 2003.

Det bør etter departementets oppfatning være krav om at den som skal ha varig uførepensjon, skal være minst 50 prosent arbeidsufør ved innvilgelse. Departementet ser derfor ingen grunn til å endre inngangsvilkåret for dem som er varig uføre.

Også når det gjelder den tidsbegrensede stønaden foreslås at det skal være et hovedvilkår at arbeidsevnen skal være nedsatt med minst 50 prosent som inngangsvilkår. I den tidsbegrensede ordningen vil stønadsmottakerne imidlertid etter forslaget kunne trappe opp arbeidsinnsatsen umiddelbart etter at stønaden er innvilget. Ytelsen vil da vil kunne grade- res ned til 20 prosent.

For at den enkelte skal kunne utnytte sin restarbeidsevne fullt ut, mener departementet at det likevel bør kunne ytes tidsbegrenset stønad når arbeidsevnen er nedsatt med mindre enn 50 prosent. For å få mer kunnskap om hvor stort behovet er for å kunne tilstå tidsbegrenset uførestønad når arbeidsevnen er nedsatt med mindre enn 50 prosent, foreslår departementet at det iverksettes et forsøk over tre år for unge personer med en klar medisinsk diagnose.

1.3 Endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover

1.3.1 Uførepensjon – gjeldende rett

Uførepensjonen har som formål å sikre inntekt for personer som har fått sin inntektsevne eller arbeidsevne varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte. Varig funksjonsnedsettelse må være hovedårsaken til den nedsatte inntektsevnen/arbeidsevnen. Uførepensjon utmåles etter de samme regler som gjelder for alderspensjon. For unge uføre med alvorlig og varig sykdom er det gitt særskilte regler, slik at disse er garantert en høyere ytelse enn minstepensjon. Hjemmearbeidende ektefeller som ikke har hatt inntektsgivende arbeid, kan få uførepensjon på grunnlag av nedsatt evne til å utføre arbeid i hjemmet. Uførepensjon løper vanligvis inntil mottakeren fyller 67 år da den avløses av alderspensjon. Det ytes en gradert uførepensjon (50, 60, 70, 80 eller 90 prosent) dersom vedkommende har tapt en del av sin inntektsevne/arbeidsevne.

For å kunne få uførepensjon må vedkommende ha gjennomgått hensiktsmessig behandling og attføring. Målsettingen er at god oppfølging i perioder hvor det ytes sykepenger, rehabiliteringspenger eller attføringspenger skal forebygge uførepensjonering.

Folketrygdloven § 12-12 har regler om revurdering. Det stilles krav om "vesentlig endring" for å revurdere uføregraden. I henhold til folketrygdloven § 21-6 plikter den som mottar en ytelse, å underrette trygdekontoret om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til ytelsen, eller for ytelsens størrelse. Etter gjeldende rett regnes en årlig pensjongivende inntekt på opptil folketrygdens grunnbeløp ikke som en vesentlig endring dersom det har gått ett år siden uførepensjonen ble innvilget eller endret. Dette beløpet kalles friinntekt. Det inntreffer en ny ventetid på ett år hver gang det blir fattet vedtak om endring av uføregraden. Fra 1. januar 2000 ble det gjort unntak fra ventetidsbestemmelsen for uføre med politiske og andre tillitsverv i frivillige organisasjoner. Dersom uførepensjonisten prøver seg i arbeid eller deltar i tidsbegrenset arbeidstrening som er godkjent av arbeidsmarkedsetaten, beholder vedkommende retten til pensjon i inntil 3 år selv om uførepensjonen reduseres eller faller helt bort.

I 1997 ble det innført en forsøksordning med lavere uføregrad enn 50 prosent for personer som allerede mottar uførepensjon. Dersom en uførepensjonist etter ett år utvider sin arbeidsinnsats, er det adgang til å fastsette en uføregrad under 50 prosent. Det kan ikke fastsettes lavere uføregrad enn 20 prosent. Retten til pensjon etter tidligere innvilget uføregrad opprettholdes så lenge forsøksordningen varer. Ordningen er gitt virkning fram til 1. januar 2003. Det er ikke anledning til å ha friinntekt når uføregraden er

lavere enn 50 prosent. Ved utgangen av 2000 var det 203 personer med lavere uføregrad enn 50 prosent (eksklusive yrkesskadetilfeller). Det antas at en av grunnene til at så få har benyttet seg av forsøksordningen, er at det ofte ikke lønner seg økonomisk fordi det ikke er rett til friinntekt ved siden av pensjonen når uføregraden er lavere enn 50 prosent. I forbindelse med de pågående reaktiviseringstiltak av uførepensjonister er det etablert en forsøksordning med gunstigere avkortingsregler, og dette har bidratt til at antallet personer med uføregrad lavere enn 50 prosent har vært stigende. Ved utgangen av 2001 hadde 300 personer en slik uførepensjon.

Det framholdes at for enkelte som har hatt moderate arbeidsinntekter, kan summen av uførepensjon og friinntekt gi et høyt kompensasjonsnivå. Med en høy friinntekt vil det for mange personer med lave inntekter ikke lønne seg å øke arbeidsinnsatsen utover friinntektsgrensen. Det understrekes at gjeldende regler ikke synes å stimuleres til yrkesaktivitet framfor passivitet.

Det redegjøres for hvordan uførepensjon samordnes med offentlige tjenstepensjonsordninger. Det framholdes at endringer i folketrygdens uførepensjonsordning vil gjøre det nødvendig å vurdere behovet for endringer i lov om foretakspensjon, og at Finansdepartementet tar sikte på å komme tilbake med en særskilt vurdering av behovet for slike endringer.

1.3.2 Forslag om endringer i uførepensjonsordningen

DELING AV UFØREPENSJONSORDNINGEN I HENHOLDSVIS EN VARIG UFØREPENSJON OG EN TIDSBEGRENSET UFØRESTØNAD

Departementet ønsker å fjerne varighetsperspektivet som i dag preger uførepensjonsordningen. Det uttales at en ordning med tidsbegrenset stønad ved uførhet vil være et velegnet virkemiddel for å forhindre varig utstøting fra arbeidslivet, og at slik stønad skal gis når det etter en samlet vurdering ikke framstår som usannsynlig at vedkommende til tross for uførheten etter en tid kan vende tilbake til arbeidslivet.

Uførepensjon skal fortsatt beregnes og utmåles som i dag. For å unngå uheldige terskelvirkninger av gjeldende graderingssystem foreslås det at uførepensjonen skal kunne graderes i intervaller på 5 prosent.

Det redegjøres for eksisterende regler for tilståelse av uførepensjon til deltidsarbeidende kvinner. Det framholdes at økende yrkesdeltakelse blant kvinner har medført at færre blir vurdert etter bestemmelsen om tilståelse av uførepensjon på bakgrunn av en kombinert vurdering av arbeidsevne både i forhold til arbeid i hjemmet og i forhold til yrkeslivet. Det foreslås at den kombinerte vurderingen avvikes i den varige ordningen. Gjeldende § 12-9 i folketrygdloven

foreslås opphevet. Paragrafen foreslås erstattet med nye regler om tidsbegrenset uførestønad. Vilklårene for uførepensjon til ektefeller som har vært hjemmearbeidende på heltid, foreslås opprettholdt slik de er i dag. Det foreslås at endringen trer i kraft 1. juli 2003 og gis virkning for nye tilfeller.

Vilklårene for varig uførepensjon skal etter forslaget også gjelde for den tidsbegrensede stønaden. Tidsbegrenset uførestønad skal gis når ytterligere behandling, rehabilitering og attføring på søknadstidspunktet ikke ventes å bedre arbeidsevnen, men framtidig arbeidsevne er usikker. Som hovedregel skal stønaden gis til alle som har en viss arbeidsevne i behold (som bare er delvis uføre), men den skal også kunne gis til personer som på søknadstidspunktet er 100 prosent uføre.

Som inngangsvilkår for tidsbegrenset uførestønad foreslås at søkerens arbeidsevne skal være ned satt med minst 50 prosent på samme måte som for varig uførepensjon, men at det gjennomføres forsøk med lavere uføregrad for visse grupper. Det foreslås at uføregraden i revisjonsperioden "fryses", dvs. at stønadsmottakere som forsøker seg i arbeid eller øker arbeidsandelen, kan få tilbake uførestønaden etter den opprinnelige uføregraden.

Stønaden skal innvilges for et tidsrom av ett til fire år. Når stønadsperioden utløper, skal saken revideres. Det forutsettes et oppfølgingsopplegg i regi av trygdeetaten, eventuelt i samarbeid med Aetat eller rehabiliteringsansvarlig i kommunen og/eller sosialetaten.

Det uttales at det bør vurderes et unntak fra kravet om minst 50 prosent arbeidsuførhet for uførepensjon ved overgang mellom tidsbegrenset uførestønad og varig uførepensjon.

For å markere at tidsbegrenset uførestønad ikke er en pensjonsytelse, foreslås det at beregningen av denne stønaden løsrives fra pensjonssystemet og knyttes nærmere opp til reglene for rehabiliteringspenger og attføringspenger.

Det understrekes at det bør være en økonomisk stimulans knyttet til å gå over fra tidsbegrenset uførestønad til mer aktive ordninger med sikte på tilbakeføring til arbeid, og at dette tilsier at kompensasjonsnivået bør være lavere i den tidsbegrensede uførestønadsordningen enn i attførings- og rehabiliteringspengeordningen, som har en kompensasjonsgrad på 66 prosent av beregningsgrunnlaget. Departementet foreslår at kompensasjonsnivået for tidsbegrenset uførestønad settes til 60 prosent av beregningsgrunnlaget for rehabiliteringspenger. Sammenlignet med dagens uførepensjon vil beregningsreglene for den tidsbegrensede uførestønaden føre til en lavere nettoytelse for midlere og lavere inntekter. Ved inntekter på kr 308 000 vil tidsbegrenset uførestønad være en høyere ytelse enn uførepensjon.

Det påpekes at for personer med tidligere lave inntekter kan ulikt stønadsnivå i de to ordningene føre til et visst press mot den varige uførepensjonsordningen. Departementet mener likevel at insitamenter for å vende tilbake til arbeidslivet eller å velge en aktiv ytelse (rehabiliterings- eller attføringspenger) må veie tyngst.

Det foreslås at minstenivået for tidsbegrenset uførestønad skal være lik minstenivået for rehabiliterings- og attføringspenger, dvs. 1,6 G. Det påpekes at dette er lavere enn minstepensjon til enslig (1,79 G). I tillegg kommer de særlige skattefordelene for uførepensjonister. Det framholdes at denne forskjellen vil kunne medføre et press i retning av uførepensjon for personer med liten eller ingen tilknytning til arbeidsmarkedet. På denne bakgrunn foreslås det at minsteytelsen for tidsbegrenset uførestønad settes til 1,8 G, og at den samme minsteytelsen innføres for rehabiliterings- og attføringspenger.

Tillegget i rehabiliterings- og attføringspengerordningen utgjør kr 4 420 per år, og kan gis til begge foreldrene, mens en uførepensjonist med forsørgeransvar har rett til et behovsprøvet barnetillegg opptil kr 20 544 per år per barn. Departementet finner det riktig å ha den samme ordningen for rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad, fordi man ellers risikerer at det ikke vil lønne seg for stønadsmottakere med forsørgeransvar å gå over fra uførestønad til aktive tiltak med rehabiliterings- eller attføringspenger. Regjeringen vil vurdere et mulig økt barnetillegg som er felles for korttidsytelsene.

Det foreslås å innarbeide de nødvendige endringer i folketrygdloven (trygdeavgift) og skatteloven slik at det vil gjelde de samme skattereglene for tidsbegrenset uførestønad som for rehabiliterings- og attføringspenger.

Innføringen av tidsbegrenset uførestønad foreslås å tre i kraft 1. juli 2003 og skal bare gjelde nye tilfeller. Departementet foreslår at endringene i skatteloven og folketrygdloven trer i kraft 1. januar 2003.

Det foreslås at den tidsbegrensede stønaden skal graderes i intervaller på fem prosent på samme måte som uførepensjon.

Det er ikke anledning til å ha friinntekt ved siden av rehabiliteringspenger. Departementet foreslår at de samme reglene skal gjelde for tidsbegrenset uførestønad. Det uttales at ved å skatlegge tidsbegrenset uførestønad som arbeidsinntekt vil en unngå uheldige terskelvirkninger når inntekten økes, og det vil alltid lønne seg å arbeide og å øke arbeidsinnsatsen.

Innføringen av en ny type stønad medfører behov for en rekke tekniske lovjusteringer i folketrygdloven og i andre lover. Når det gjelder samordning med andre pensjonsytelser, må det på grunn av at den tidsbegrensede uførestønaden ikke skal beregnes som uførepensjon, foretas tilpasninger i gjeldende samord-

ningsregler, og det foreslås at tidsbegrenset uførestønad skal samordnes på samme måte som ytelser under rehabilitering og attføring.

Departementet foreslår at når det gjelder avkorting av overgangsstønad, ytelser til tidligere familiepleier, ytelser til gjenlevende ektefelle og barnepensjon, skal de samme reglene gjelde for den tidsbegrensede uførestønaden som for rehabiliterings- og attføringspenger.

FORSLAG OM ENDRINGER I REGLENE OM FRIINNTÉKT FOR VARIG UFØREPENSJON

I tråd med Sandmanutvalgets anbefaling foreslår departementet at ordningen med friinntekt på 1 G avvikles og erstattes med et toleransebeløp på 0,1 G. Det uttales at med et toleransebeløp på 0,1 G vil det ikke være nødvendig med en ventetid på ett år før uførepensjonister kan ha inntekt av en slik størrelse.

Det foreslås at ordningen med hvilende pensjonsrett ("frysing" av uførepensjonen) for nye tilfeller ikke inntreffer før ett år etter at ytelsen er innvilget.

Det foreslås derfor at det fortsatt skal være mulig å ha en inntekt på inntil 1 G for personer med verv i politiske eller frivillige organisasjoner uten at pensjonen blir redusert. Det foreslås videre å innføre et tilsvarende toleransebeløp for slike verv i den tidsbegrensede stønadsordningen. Dette skal også gjelde omsorgslønn.

Det foreslås at de nye inntektsprøvningsreglene med et toleransebeløp på 0,1 G trer i kraft 1. juli 2003 for nye tilfeller med varig uførepensjon. For uførepensjonister som på ikrafttredelsestidspunktet har rett til friinntekt på 1 G foreslås en gradvis tilpasning til de nye reglene.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER AV FORSLAGENE

Innføring av en tidsbegrenset uførestønad som beregnes med 60 prosent av det samme grunnlaget som for rehabiliteringspenger og skatlegges som arbeidsinntekt, vil isolert sett gi en merinntekt på om lag 58 mill. kroner i 2003 og om lag 500 mill. kroner med full effekt. Heving av minstenivået fra 1,6 G til 1,8 G for alle tre ordningene vil første året koste 15 mill. kroner stigende til 142 mill. kroner.

Som en beregningsteknisk illustrasjon framholdes at dersom en forutsetter at 10 prosent av de som får innvilget tidsbegrenset uførestønad, går ut av ordningen etter to år, og at 30 prosent reduserer uføregraden med 30 prosent, vil bruttoinnsparingen etter to år bli på vel 200 mill. kroner. Den akkumulerte innsparingen vil med disse forutsetningene stige til 900 mill. kroner fra og med 2010 og til vel 2 mrd. kroner fra og med 2015.

Oppfølging av den enkelte stønadsmottaker i stønadsperioden og revurdering etter 1-4 år vil kreve

ressurser i trygdeetaten tilsvarende 300 årsverk eller 100 mill. kroner årlig. Økte utgifter til arbeidsmarkedstiltak og personellressurser i Aetat anslås til 50 mill. kroner. I tillegg kommer en administrativ engangsutgift for trygdeetaten på 9 mill. kroner det første året.

Erstatningen av dagens friinntekt på 1 G med et toleransebeløp på 0,1 G i den varige uførepensjonsordningen vil gi innsparinger i størrelsesorden 480 mill. kroner i 2004 stigende til 870 mill. kroner i 2010 og senere. Dette forutsetter at uførepensjonistene har like høye arbeidsinntekter ved siden av pensjonen som i dag.

Endringer i reglene for uførevurdering og utmåling av uførepensjon til tidligere deltidsarbeidende vil gi merutgifter med om lag 1 mill. kroner i 2003 stigende til 36 mill. kroner i 2015.

Samlede økonomiske konsekvenser av forslagene kan bli en innsparing på 30 mill. kroner i 2003 stigende til 3,012 mrd. kroner med full virkning i 2010-2015.

2. KOMITEENS MERKNADER

Utviklingen i antall uførepensjonister

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Per Steinar Osmundnes, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, viser til den sterke økningen i antallet nye uførepensjonister pr. år siden 1990-tallet fra om lag 20 000 i 1993 til vel 25 000 i 2001. I 1999 var tilveksten over 33 000. Departementet fastslår at veksten vil fortsette fordi tilgangen er større enn avgangen. Ved utgangen av 2001 var det over 285 000 uførepensjonister i Norge, noe som utgjør 10 prosent av befolkningen mellom 18 og 67 år. Rikstrygdeverket har beregnet at den demografiske utviklingen kan forklare 40 prosent av veksten i antall uførepensjonister i perioden 1996-2000. Fra 2000 til 2001 forklarer demografiske forhold hele veksten.

Komiteen har merket seg at de fleste uførepensjonister er over 50 år. Blant de nye uførepensjonistene i 2001 var 68 prosent mellom 50 og 67 år, mens 5 prosent var under 30 år. Omtrent 60 prosent av de nye uførepensjonistene har diagnoser som er relatert til muskel- og skjelettlidelser og psykiske li-

delser. Blant de under 45 år er psykiske lidelser den vanligste årsaken til uførepensjonering. Ved utgangen av 2000 hadde 79 prosent full uførepensjon og 21 prosent gradert uførepensjon.

Komiteen ser det som bekymringsfullt at store deler av arbeidsstokken til enhver tid er mottakere av uføretrygd, og at økningen i antall uføretrygdete ser ut til å fortsette selv om tilgangen har avtatt noe.

Komiteen understreker betydningen av å vektlegge funksjonsevne ved vurdering av trygdeytelse. Dette vil kunne bidra til at fokus settes på mulighetene og ikke begrensningene ved det å ha helseproblemer. For å oppnå dette må den som søker trygdeytelse, helsepersonell og trygdekontoret gjennom lovverket få insitament til å fokusere på funksjonsevne. Komiteen vil imidlertid understreke at det fremdeles er like viktig med rask saksbehandlingstid også ved funksjonsvurdering og utprøving av denne.

Tidsbegrenset uførestønad

Komiteen ser positivt på innføring av en midlertidig uføreytelse som gir bedre muligheter til oppfølging av mottakeren og til fleksibilitet i systemet. Det vil etter komiteens mening være en fordel at brukerne ikke oppfatter systemet som statisk og konserverende, og at enhver mulighet til bruk av restarbeidsevne kan bearbeides og utvikles. En tidsbegrenset ytelse vil kunne stimulere brukeren til å forsøke å skaffe seg arbeid i perioden og å holde kontakten med tidligere arbeidsgiver. Det er lettere å komme tilbake til arbeid etter en begrenset periode med uførestønad.

Sett i sammenheng med innholdet i St.meld. nr. 14 (2001-2002) med sammenslåing og en ny inndeling av Aetat og trygdeetat kombinert med servicekontorer i kommunene, mener komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti at muligheten for at antallet passive trygdemottakere kan reduseres i fremtiden, vil øke. Det er etter disse medlemmers mening vesentlig at det for den enkelte bruker lages et oppfølgingsopplegg for å styrke motivasjonen og vurdere utviklingen i forhold til de muligheter den enkelte har.

Komiteen har merket seg at Rikstrygdeverket er skeptisk til innføring av en tidsbegrenset stønad fordi de mener det vil komplisere regelverket og lett vil kunne utvikle seg til å bli en passiv venteytelse før overgang til varig uførepensjon. Rikstrygdeverket foretrekker en løsning der rehabiliteringspenger ytes i et lengre tidsrom, men komiteen mener mulighetene for tilbakeføring til arbeidslivet vil være betydelig bedre ved overgang til en ny fase i løpet der forutsetningene om utnyttelse av restarbeidsevne er klare.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet stiller seg i utgangspunktet positive til å innføre en ordning med tidsbegrensa uførestønad. For mange vil det kunne være et gode å ha muligheten til å få sin funksjonsevne vurdert på nytt etter ei tid for eventuelt å kunne komme tilbake til arbeidslivet.

Disse medlemmer vil understreke at viljen til å innføre en slik ordning ikke primært er begrunna i et ønske om å spare det offentlige for utgifter, men som en ordning som kan være et virkemiddel for å øke mulighetene for dem som ønsker det og er i stand til det å kunne forsørge seg sjøl helt eller delvis ved eget arbeid.

Disse medlemmer legger vekt på at midlertidig uføretrygd på sikt skal motivere til deltakelse i arbeidslivet, og at tidsbegrenset uføretrygd bare skal gis til de som har en viss arbeidsevne i behold, eller hvor fremtidig arbeidsevne er usikker. Disse medlemmer antar at en ordning med midlertidig uføretrygd i kombinasjon med de virkemidler som ligger i intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv, vil gi mange uføretrygde nye muligheter til å delta i arbeidslivet. Å ha en trygg inntekt vil bedre mulighetene for å komme tilbake til arbeid f.eks. i de tilfeller der en venter på riktig behandling, eller trenger en rolig fase uten press, for deretter å vurdere restarbeidsevne. For å kunne holde fokus på senere arbeidsinnsats må det være mulig å ivareta dette uten et aktivt attførings- eller rehabiliteringsløp.

Disse medlemmer vil peke på at når mange med gjennomgått yrkesmessig attføring ikke har kommet i arbeid eller utdanning, betyr det nødvendigvis ikke at den enkelte ikke har hatt noe utbytte av attføringen, men at årsaken må søkes i andre forhold enn i individet. Disse medlemmer vil peke på at utstøtings- og avvisningsmekanismer i arbeidslivet skaper vanskeligheter for mange arbeidstakere, og at arbeidstakere som gjerne vil i arbeid, ikke får det. Disse medlemmer viser til Sandmanutvalget som nettopp pekte på slike mekanismer. Videre vil disse medlemmer vise til at intensjonsavtalen for et inkluderende arbeidsliv tar sikte på å bedre arbeidsmiljøet og gjøre det lettere for sykemeldte og uføretrygdde å komme inn eller tilbake til arbeidslivet og forhindre at arbeidstakere blir støtt ut i uføretrygding. Disse medlemmer understreker betydningen av at dette arbeidet fortsatt får høy prioritet fra departementets side.

Disse medlemmer viser til at departementets prognoser for innsparing som følge av innføring av midlertidig uføretrygd først vil komme etter noen år, og forutsetter styrking av trygdekontor og Aetat for oppfølging. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at de økonomiske prognosene for min-

dreutgifter er avhengig av adferdsendring som resulterer i færre uføretrygdde og flere med lav uføreggrad, og ikke i første omgang basert på reduksjon i ytelsen til den midlertidig uføretrygdde.

Utmålingsregler

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at minsteytelsen settes til 1,8 grunnbeløp (G) som tilsvarer minstepensjon i folketrygden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringa i proposisjonen foreslår å heve minstenivået for attføring, rehabilitering og tidsbegrensa uførestønad fra 1,6 til 1,8 G. Disse medlemmer støtter forslaget om å heve minstenivået for attføring og rehabilitering.

Disse medlemmer forutsetter at dette betyr at dette nye minstenivået skal gjelde for alle som er under attføring og rehabilitering per 1. januar 2004, og ikke bare dem som kommer inn under slike ordninger etter denne datoen.

Komiteen understreker betydningen av at personer som går over på varig uførepensjon etter en periode med tidsbegrenset uførestønad, ikke må få lavere pensjon enn dersom vedkommende hadde fått varig uførestønad med en gang. Komiteen viser til sosialministerens bekreftelse (i brev til Arbeiderpartiets gruppe 1. april 2003) på at så ikke skjer:

"En person som går over på varig uførepensjon etter en periode med tidsbegrenset uførestønad vil ikke få reduksjon i ytelsen. Vedkommende vil få beregnet framtidig pensjonspoeng fra før uføretidspunktet fram til fylte 67 år på samme måte som en person som har fått innvilget varig uførepensjon med en gang. Uføretidspunktet vil være det samme i begge tilfeller."

For personer med lønnsinntekt over 6 G vil pengopptjening ved midlertidig uførepensjonering gi lavere poeng enn ved dagens uførepensjonssystem, og komiteen vil peke på at midlertidige ytelser gjennom mange år kan få økonomiske konsekvenser for alderspensjon ved fylte 67 år. Komiteen har merket seg at økonomiske konsekvenser vedrørende dette forhold ikke er tatt med i beregningene av innsparinger i proposisjonen, og ber om at departementet kommer tilbake til dette i forslaget til statsbudsjett for 2004.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at departementet foreslår at den tidsbegrensede uførestønaden vil være

pensjonsgivende inntekt, hvilket innebærer at det opptjenes pensjonspoeng. Disse medlemmer vil imidlertid peke på at når kompensasjonsnivået for bortfall av inntekt reduseres fra 66 prosent av inntekten til 60 prosent av inntekten, vil poengopptjeningen i perioden med tidsbegrenset uførestønad bli lavere enn om vedkommende hadde vært i arbeid.

Disse medlemmer viser til sosialministerens brev av 1. april 2003 til Arbeiderpartiets gruppe og statsrådens vurdering av dette:

"For personer som fyller vilkåret om 40 års opptjening, vil vanligvis ikke noen få år med lavere pensjonopptjening ha betydning for framtidig alderspensjon. Besteårsregelen gjør at det er de beste 20 årene som bestemmer inntektsgrunnlaget for pensjonens størrelse. Det vil likevel være enkelte tilfeller der en person som har mottatt tidsbegrenset uførestønad i flere år og som kommer tilbake til arbeid, vil kunne få lavere alderspensjon enn om vedkommende hadde hatt uførepensjon fram til tidspunktet for alderspensjon. Dette vil kunne gjelde personer som tidligere har hatt mange år med lave poeng som yrkesaktiv. For disse vil besteårsregelen ikke alltid ha den effekt som nevnt ovenfor."

Disse medlemmer vil imidlertid peke på at de fleste av de som kvalifiserer for uføretrygd, ikke har 40 års opptjening, og at deres tilknytning til arbeidslivet ofte har vært ustabil, at mange har hatt deltidsarbeid, og at mange har hatt lav inntekt. Disse medlemmer antar derfor at de fleste som kvalifiserer for uføretrygd, ikke vil nyte godt av besteårsregelen, og at de fleste heller ikke vil ha full opptjeningstid.

Disse medlemmer mener derfor at en kompensasjonsgrad på 60 prosent istedenfor 66 prosent ikke bare vil gi den enkelte lavere inntekt mens en innehar midlertidig uførestønad; den vil også for de fleste føre til lavere pensjon.

Disse medlemmer kan ikke støtte dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at varig uførepensjon beregnes på grunnlag av inntekten på uføretidspunktet (som regel første sykemeldingstidspunkt), og at varig uførepensjon således ikke blir redusert som følge av at man har mottatt tidsbegrenset uførestønad. For hvert år fra og med uføretidspunktet får vedkommende godskrevet fremtidige pensjonspoeng som beregnes på grunnlag av inntekten før man ble ufør. Flertallet viser til at det ikke er foreslått å endre disse reglene. Dette innebærer at personer som går sammenhengende på midlertidige stønadsordninger før de går over på varig uførepensjon, kommer like gunstig ut som i dagens system. Personer som etter en periode med midlertidige ytelser kommer tilbake i arbeid, vil ha en periode med noe lavere poengtall.

Besteårsregelen om at man bare tar hensyn til de tyve årene med høyest pensjonspoeng, gjør at dette ikke vil få særlig betydning for de aller fleste.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til departementets forutsetninger for tildeling av midlertidig uførepensjon til hjemmевærende kvinner, der det heter:

"Ektefeller som vurderes utelukkende som hjemmearbeidende kan ikke gis tidsbegrenset uførestønad, på grunn av at denne stønaden forutsetter tilbakevending til arbeidslivet på et senere tidspunkt."

Disse medlemmer viser til at inngangskriteriene for å motta midlertidig uførestønad er de samme som dagens kriterier for å motta uføretrygd. Disse medlemmer viser til at målsettingen med å innføre ordningen med midlertidig uførestønad er at en med jevne mellomrom kan vurdere den tryggedes arbeidsmuligheter og å stimulere den enkelte tilbake til eller ut i arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at hjemmearbeidende så vel som utearbeidende kan rammes av uførhet, og at også hjemmевærende kan ha ønsker og planer om et fremtidig arbeid, selv om uførheten inntreffer på et tidspunkt da vedkommende er hjemmевærende. Ut i fra slike betraktninger finner disse medlemmer det urimelig at hjemmевærende ikke kan tilstås midlertidig uførestønad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at uførepensjon kan innvilges til en hjemmearbeidende ektefelle når vedkommende er minst 50 prosent varig ufør i forhold til husarbeid. Ifølge § 12-8 andre ledd skal en hjemmearbeidende ektefelle vurderes i forhold til inntektsgivende arbeid dersom det er sannsynlig at vedkommende ville ha begynt i inntektsgivende arbeid hvis uførheten ikke hadde oppstått. Det samme gjelder dersom den andre ektefellens inntekt er mindre enn to ganger grunnbeløpet. Dersom det vurderes slik at den hjemmearbeidende ektefelle sannsynligvis ville ha begynt i arbeid, kan vedkommende også få tidsbegrenset uførestønad. Vedkommende vil da slik som studenter eller andre som ikke har hatt inntekt like før uførheten, få minste ytelse på 1,8 G. Det forholdet at en ektefelle på uføretidspunktet er hjemmearbeidende, innebærer derfor ikke at vedkommende ikke kan vurderes som potensiell yrkesaktiv.

Flertallet vil understreke viktigheten av å legge til rette for at det skal lønne seg å jobbe og å øke arbeidsinnsatsen. Flertallet vil på denne bakgrunn foreslå følgende:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere ulike modeller som på en bedre måte kan ivareta hensynet til at det alltid skal lønne seg å arbeide mer for personer som mottar tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon, og komme tilbake til Stortinget med dette."

Flertallet viser til at det i proposisjonen foreslås en kompensasjonsgrad på 60 prosent for de som kommer inn under ordningen med tidsbegrenset uførestønad. Flertallet mener at dette er et for lavt nivå dersom en person skal kunne ha mulighet til både å være motivert til å komme seg ut i arbeid og samtidig føle at man har en økonomisk trygghet. Dersom en person som kommer inn under ordningen, ikke har denne tryggheten, er det grunn til å tro at mange vil bli demotivert og heller legge sin innsats inn på å bli varig ufør i stedet for å komme seg ut i et tilrettelagt arbeid. Flertallet fremmer derfor forslag om at kompensasjonsgraden settes til 66 prosent.

Flertallet viser til at det i proposisjonen legges opp til at de personer som kommer inn under ordningen tidsbegrenset uførestønad skal miste særfradraget. Flertallet er av den mening at en debatt om hvem som skal kunne ha særfradrag, og hvem som ikke skal ha det, er en problemstilling som det ikke er naturlig å ta i denne saken. Det er grunn til å tro at denne problemstillingen vil bli grundig vurdert i forbindelse med behandlingen av Skauge-utvalgets innstilling om skatteopplegget. Flertallet fremmer derfor forslag om at også de som kommer inn under ordningen med tidsbegrenset uførestønad, også skal kunne få særfradraget.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 12-13 nr. 1 første ledd andre punktum skal lyde:

Stønaden ytes med 66 prosent av grunnlaget."

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 6-81 andre og tredje ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16, *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 530 kroner pr. påbegynt måned.

(3) Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt, ha

et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd.

§ 17-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. har rett til særfradrag etter § 6-81 første og annet ledd *og som ikke er mottakere av tidsbegrenset uførestønad,"*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter primært Regjeringens forslag til endringer, slik det fremgår av Ot.prp. nr. 102 (2001-2002). Disse medlemmer viser til at det er oppnådd enighet mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som sikrer flertall for retningen i Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet kan ikke støtte innføringen av en tidsbegrensa uførestønad på de premisser som legges i Regjeringas forslag i Ot.prp. nr. 102 (2001-2002). Det virker nokså klart at en hovedbegrunnelse fra Regjeringas side er å hindre både at noen søker om uføretrygd, og å sørge for at antallet innvilga søknader skal gå ned. Dette kommer klarest fram gjennom begrunnelsen for det lave ytelsesnivået som Regjeringa legger til grunn for ordninga i proposisjonen.

Disse medlemmer viser i denne forbindelse til følgende vurderinger i Ot.prp. nr. 102 (2001-2002):

"Nivået på ytelsene vil også kunne ha betydning for yrkesdeltakelse. Generelt vil lav stønad kunne medvirke til at flere fortsetter i arbeid når dette er mulig framfor å velge trygd."

Regjeringa sier videre:

"En tidsbegrenset stønad vil ikke gi samme langsiktige økonomiske trygghet som varig uførepensjon. Stønadmottakeren vil være usikker på om han/hun fyller vilkårene for fortsatt stønad ved revurdering. Dette kan forhindre en del å søke om uførestønad/uførepensjon, og motvirke utstøting. At stønaden er tidsbegrenset kan også være et insitament til å forsøke seg i arbeid i stønadsperioden."

Disse vurderingene tar, slik disse medlemmer ser det, utgangspunkt i at en del mennesker som i dag søker trygd, ikke burde gjøre det, men heller skaffe seg arbeid. En slik generell betraktning som begrunnelse for innretningen på en velferdsordning, vil disse medlemmer ta sterkt avstand fra.

Disse medlemmer er opptatt av at vi skal ha velferdsordninger som er slik at alle har et forutsigbart og trygt økonomisk fundament for seg og sine. Dette vil også gjelde for en ordning med tidsbegrensa uførestønad. I de vurderinger i proposisjonen som er gjengitt ovenfor, blir det fra Regjeringas side gjort til

et poeng nettopp at en tidsbegrensa uførestønad ikke skal gi langsiktig økonomisk trygghet. Dette bryter kraftig med disse medlemmers grunnleggende holdning til velferdsstatens ordninger.

Disse medlemmer viser ti at i Sandmanutvalgets innstilling understrekes det at den tidsbegrensede uførestønaden må "beregnes på samme måte som uførepensjon". Disse medlemmer viser til at trygd ved varig uførepensjon baserer seg på dagens regler for uføretrygd. Således beregnes tilleggspensjonen som om en hadde hatt full opptjeningstid, og ikke bare dagens, men også fremtidige inntektsmuligheter hensyntas ved fastsettelse av trygdeytelsen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår at den midlertidige uføretrygden bare skal ha en kompensasjonsgrad på 60 prosent av de siste års inntektsgrunnlag, og at regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet foreslår 66 prosent. Disse medlemmer viser til at begge disse forslagene vil innebære lavere trygdeytelser enn om dagens regler for beregning av uføretrygd var blitt brukt.

Disse medlemmer kan ikke støtte forslag til slike endringer.

Disse medlemmer viser til at departementet for å markere at tidsbegrenset uførestønad ikke er en pensjonsytelse, foreslår at denne stønaden løsrives fra pensjonssystemet og i stedet knyttes opp til reglene for rehabilitering og attføringspenger.

Disse medlemmer viser til at det foreslås at den nye tidsbegrensede uførestønaden skal skattlegges som arbeidsinntekt på samme måte som rehabiliteringspenger og attføringspenger. Disse medlemmer vil peke på at de skatteregler som er ment å kompensere for lavt inntektsnivå, pensjonister og utføretrygdede, således ikke skal gjelde for de som tilstår midlertidig uførestønad.

Disse medlemmer viser til at det foreslås at disse stønadmottakerne skal betale trygdeavgift etter mellomomsats 7,8 prosent mot i dag lav trygdeavgift 3 prosent. I tillegg mister de med tidsbegrenset uførestønad retten til særfradrag, og de mister muligheten for skattlegging etter skattebegrensningsreglene. Disse medlemmer kan ikke akseptere en slik skatteskjerpelse som rammer de som mest kunne ha behov for et inntektsløft.

Disse medlemmer viser til at forslaget innebærer at midlertidig uføretrygdede mister særfradraget i skatten, at de betaler full trygdeavgift, at barne tillegg er vesentlig redusert i forhold til uføretrygdede, og at det ikke vil gis ektefelle tillegg. Disse medlemmer viser til at Stortinget har vært opptatt av fattigdomsbekjempelse. Disse medlemmer er redd for at slike innstramminger vil skape flere fattige og større behov for supplerende sosialhjelp. Disse medlemmer har ingen tro på at fattigdom

skaper insitament til aktivitet, men heller at sosiale problemer og helseproblemer i kombinasjon med økonomiske problemer gir mindre styrke og motivasjon til å søke arbeid. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at ytelsen for midlertidig uføretrygd ikke bør settes lavere enn ved uføretrygd. Disse medlemmer kan heller ikke slutte seg til at midlertidig uføretrygd foreslås skattelagt som arbeidsinntekt, fordi dette kan føre til lavere utbetaling å leve for.

På denne bakgrunn kan disse medlemmer ikke støtte å frikoble tidsbegrenset uførestønad fra pensjonssystemet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I innholdsfortegnelsen i kapittel 12 skal åttende strekpunkt lyde:

- sammensetning og beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon står i § 12-13

I innholdsfortegnelsen i kapittel 12 skal tiende strekpunkt lyde:

- tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon til gjenlevende ektefelle står i § 12-15

I § 12-3 andre og fjerde ledd skal ordet "uførepensjon" endres til "ytelser etter dette kapitlet".

§ 12-13 skal lyde:

§ 12-13 Sammensetning og beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon

Ytelsen består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller sært tillegg.

Grunnpensjonen fastsettes etter bestemmelsene i § 3-2.

Tilleggspensjonen fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-8 til 3-12, 3-17, 3-18 og 3-20 til 3-22.

Sært tillegg fastsettes etter bestemmelsene i § 3-3.

Til ytelsen kan det ytes ektefelletillegg og barnetillegg etter bestemmelsene i §§ 3-24 til 3-26.

Ytelse til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-27 til 3-29.

§ 12-15 skal lyde:

§ 12-15 Tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon til gjenlevende ektefelle

Ytelsen til en gjenlevende ektefelle som fyller vilkårene for rett til pensjon etter kapittel 17, fastsettes etter bestemmelsene i denne paragrafen.

Ytelsen utgjør det største av følgende beløp:

- a) ytelse på grunnlag av den gjenlevendes egne rettigheter
- b) pensjon på grunnlag av den avdødes grunnpensjon etter §§ 3-2 og 3-7 og tilleggspensjon etter § 3-23 andre ledd bokstav b og tredje ledd.

Den delen av ytelsen som gis på grunnlag av den avdødes rettigheter reduseres ut fra pensjonistens forventede arbeidsinntekt etter § 17-8.

Dersom den gjenlevende gifter seg igjen, skal ytelsen gis på grunnlag av vedkommendes egen oppføring.

§ 12-18 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Ved yrkesskade beregnes ytelsen etter særbestemmelsene i § 3-30.

Ytelse som er innvilget etter en yrkesskade før fylte 67 år, ytes ut vedkommendes levetid dersom vedkommende ikke har rett til alderspensjon fra folketrygden.

§ 15-14 første ledd første punktum skal lyde:

Overgangsstønad etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning vedkommende mottar ytelser til livsopphold fra folketrygden i form av pensjon eller overgangsstønad som gjenlevende ektefelle, alderspensjon, tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon, foreløpig uførestønad eller tilsvarende ytelser fra utlandet.

§ 16-10 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) får rett til tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon eller foreløpig uførestønad, eller

§ 17-11 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) når vedkommende får rett til tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon eller foreløpig uførestønad, eller

§ 22-10 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon (kapitlet 12)

§ 23-3 første ledd nr. 1 bokstav a skal lyde:

- a) pensjon, tidsbegrenset uførestønad, føderåd, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avlønningsbeløp for slike ytelser, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c.

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjone-
ring for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom noen som har rett til invalidepensjon etter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i invalidepensjon etter nærværende lov.

§ 18 nr. 1 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller pensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov.

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjone-
ring for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom noen som har rett til invalidepensjon etter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i invalidepensjon etter nærværende lov.

§ 23 nr. 1 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjonen fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov.

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-
trygd gjøres følgende endring:

§ 12 nr. 3 andre ledd første punktum skal lyde:

Dersom den skadede har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av yrkesskade, gå til fradrag i uførepensjon etter nærværende lov.

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-81 andre ledd skal lyde:

Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter folketrygdloven fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1.530 kroner pr. påbegynt måned.

§ 6-81 tredje ledd skal lyde:

Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig uførestønad, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd."

Disse medlemmer vil i tråd med dette stemme mot proposisjonens forslag om endring av folketrygdloven §§ 3-27, 3-29, 12-18 første ledd pkt. d), 15-9, 16-8, 17-8 og 25-13. Videre vil disse medlemmer stemme mot proposisjonens forslag om endring i lov om krigspensjonering for militærpersoner § 18 og i lov om krigspensjonering for hjemmestyrepersonell og sivilpersoner § 23 og i lov om yrkesskadetrygd §§ 12 og 19.

Rehabiliteringspenger

Komiteen vil vise til at en betingelse for å kunne tilstås rehabiliteringspenger er at det foreligger sykdom, skade eller lyte, og at den sykmeldte gjennomgår behandling med utsikt til bedring. Selv om behandling gjennomføres, vil altså rehabiliteringspenger kunne avslås når den behandlingen som gis, ikke medfører bedring av tilstanden.

Komiteen vil påpeke at en del mennesker som har svært alvorlig sykdom, kan motta aktiv behandling, men uten at behandlingen dermed nødvendigvis medfører bedring av tilstanden over tid. Komiteen vil særlig påpeke at vedlikeholdsbehandling ved alvorlig kreft kan innebære at tilstanden holdes ved like i lang tid med uviss prognose, selv om så vel helsepersonellet som den som mottar behandling, erkjenner at behandlingen over tid ikke vil innebære bedring.

Komiteen mener at retningslinjene for tilståelse av trygdemessige ytelser til pasienter som lider av alvorlig, livstruende sykdom med usikker prognose, må utformes slik at den syke selv har muligheter til fleksibelt å veksle mellom sykefravær fra arbeidsstedet og fortsatt arbeid når sykdommen gjør dette mulig. I slike tilfeller vil graderte rehabiliteringspenger etter komiteens syn kunne være vel så hensiktsmessig som uførepensjon, også når det ikke forelig-

ger utsikt til bedring, fordi det kan sikre den syke en fleksibilitet mellom arbeid og sykefravær som en uførepensjon ikke vil gi.

Komiteen mener at retningslinjene for tilståelse av rehabiliteringspenger må utformes slik at også mennesker med langvarig, uheldelig sykdom kan tilstås denne ytelsen. Komiteen mener at det også må være mulig å tilstå graderte rehabiliteringspenger ned til 20 prosent i slike tilfeller, slik at den syke i bedre faser kan fortsette i sitt arbeid også når prognosen over tid ikke gir forventninger om bedring.

Friinntekt

Når det gjelder adgangen til å ha inntekt ved siden av uførepensjon, ønsker komiteen å beholde friinntekten på 1 G.

Slikkomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ser det, er det viktig å ha incentiver som stimulerer til at personer med tidsbegrensa uførestønad kan prøve sin restarbeidsevne i arbeidslivet. Muligheten til å tjene inntil 1 G uten avkorting i stønaden er, slik disse medlemmer ser det, nettopp en ordning som stimulerer til dette. Disse medlemmer ønsker derfor at friinntektsgrensa på 1 G skal gjelde også for kommende år, og fremmer derfor forslag i samsvar med dette.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 12-12 skal lyde:

§ 12-12. Revurdering av uføregraden

Skjer det en vesentlig endring i forhold som har betydning for inntektsevnen/arbeidsevnen, skal uføregraden revurderes, se også § 21-6.

Når det er gått ett år siden ytelsen ble innvilget, kan en person ha en årlig pensjonsgivende inntekt på opptil grunnbeløpet (*friinntekt*) uten at uføregraden skal revurderes. En person med gradert ytelse kan ha en pensjonsgivende inntekt på opptil grunnbeløpet i tillegg til den inntekten som ble forutsatt ut fra restinntektsevnen. *Ventetiden på ett år gjelder ikke når tidsbegrenset uførestønad forlenges med innvilgelse av ny periode eller avløses av uførepensjon. Ytelsen og pensjonsgivende inntekt kan til sammen ikke overstige inntektsnivået før uførhet, jf. folketrygdloven § 12-7.*

Mottakere av uførepensjon eller tidsbegrenset uførestønad beholder retten til ytelsen selv om den reduseres eller faller helt bort

a) under tidsbegrenset arbeidstrening som er godkjent av arbeidsmarkedsetaten,

- b) i tre år når vedkommende har gitt trygdekontoret melding om inntektsendring fordi han eller hun har tatt arbeid eller oppdrag, eller har startet virksomhet. Det er et vilkår at vedkommende i løpet av de tre årene melder fra om ytterligere inntektsendringer. Det kan ses bort fra at meldinger som nevnt, ikke er gitt dersom det foreligger særlige grunner som kan forklare hvorfor det ikke er meldt fra.

Bestemmelsene i tredje ledd gjelder for tidsbegrenset uførestønad i det tidsrommet en person er innvilget slik stønad.

Departementet gir forskrifter med nærmere bestemmelser om friinntekt og kan herunder gjøre unntak fra andre ledd."

Komiteen vil på denne bakgrunn ikke fremme proposisjonens forslag til endring av folketrygdloven § 25-13.

Komiteen vil peke på behov for justeringer i lovteksten i forbindelse med ikrafttredelse av lovendringene. Endringene i folketrygdloven §§ 10-10 og 11-11 gjøres gjeldende også i løpende tilfeller. Det vil presisere at økningen i minsteytelsen for attføringspenger og rehabiliteringspenger fra 1,6 G til 1,8 G også skal gjelde i løpende tilfeller. Endringen i § 12-12 i forhold til at ytelsen og pensjonsgivende inntekt til sammen ikke kan overstige inntektsnivået før uførhet, bør kun gjelde for nye tilfeller, siden inntektsnivå ikke er registrert maskinelt for løpende tilfeller med 100 prosent ytelse.

Komiteen fremmer følgende forslag til bestemmelse om ikrafttredelse:

"Endringene trer i kraft 1. januar 2004. Endringene i folketrygdloven §§ 10-10 og 11-11 gjøres gjeldende også for løpende tilfeller. Endringene i folketrygdloven § 12-11 gjøres gjeldende også for løpende tilfeller dersom uføregraden revurderes etter 1. januar 2004. Endringene i folketrygdloven § 12-12 andre ledd fjerde punktum gjøres kun gjeldende for nye tilfeller."

Komiteen vil understreke at samlet inntekt, arbeidsinntekt kombinert med midlertidig uførestønad og fribeløp aldri må overstige tidligere inntekt slik det kan gjøre for inntekter under 6 G dersom fribeløpet inntjenes fullt ut.

Komiteen er enig i at varig uførepensjon fortsatt skal beregnes etter gjeldende regelverk som pensjon, og at slik pensjon også i en del tilfeller kan tilstås delvis. Komiteen støtter at slik pensjon skal kunne graderes med intervaller på 5 prosent.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og

Senterpartiet viser til at dersom en uføretrygdet tjener 1 G, mister vedkommende sin bostøtte, og likeledes reduseres barnetillegget i trygden; hvilket betyr at den trygdede sitter med lite eller ingen ting igjen av sin ekstraintekt. Disse medlemmer kan se at det kan være lite motiverende å ha like lite igjen å leve for på tross av arbeidsinnsats, og mener at dette ikke kan være i tråd med intensjonene for ordningen med friinntekt. Disse medlemmer ønsker derfor en gjennomgang av reglene om bostøtte og barnetillegg i relasjon til uføretrygdedes friinntektsbeløp.

I tråd med disse medlemmers hovedhensikt med ordninga med tidsbegrensa uførestønad er det viktig at den enkelte får tilrettelagt muligheter til å kunne komme tilbake i arbeid i den tidsavgrensa perioden med uførestønad. Dette er, slik disse medlemmer ser det, helt nødvendig for at målsettinga om å kunne komme tilbake i arbeid skal få et reelt innhold.

Samordning

Komiteen viser til at det har oppstått en problemstilling hva angår personer som har tegnet en uføreforsikring, og som nå risikerer å komme inn under ordningen med tidsbegrenset uførestønad. Begrepet tidsbegrenset uførestønad er ikke kjent av finansnæringen, og det er derfor viktig at det blir gjort en avklaring av hvordan dette vil forløpe i fremtiden når ordningen trer i kraft. Komiteen vil derfor be Regjeringen sørge for at denne problemstillingen blir løst slik at de som har en uføreforsikring, ikke kommer særlig uheldig ut som en konsekvens av at det innføres tidsbegrenset uførestønad.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I innholdsfortegnelsen i kapittel 12 skal åttende strekpunkt lyde:

- sammensetning og beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon står i § 12-13

I innholdsfortegnelsen i kapittel 12 skal tiende strekpunkt lyde:

- tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon til gjenlevende ektefelle står i § 12-15

I § 12-3 andre og fjerde ledd skal ordet "uførepensjon" endres til "ytelser etter dette kapitlet".

§ 12-13 skal lyde:

§ 12-13 Sammensetning og beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon

Ytelsen består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller særtillegg.

Grunnpensjonen fastsettes etter bestemmelsene i § 3-2.

Tilleggspensjonen fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-8 til 3-12, 3-17, 3-18 og 3-20 til 3-22.

Særtillegget fastsettes etter bestemmelsene i § 3-3.

Til ytelsen kan det ytes ektefelletillegg og barnetillegg etter bestemmelsene i §§ 3-24 til 3-26.

Ytelse til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-27 til 3-29.

§ 12-15 skal lyde:

§ 12-15 Tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon til gjenlevende ektefelle

Ytelsen til en gjenlevende ektefelle som fyller vilkårene for rett til pensjon etter kapittel 17, fastsettes etter bestemmelsene i denne paragrafen.

Ytelsen utgjør det største av følgende beløp:

- a) ytelse på grunnlag av den gjenlevendes egne rettigheter
- b) pensjon på grunnlag av den avdødes grunnpensjon etter §§ 3-2 og 3-7 og tilleggspensjon etter § 3-23 andre ledd bokstav b og tredje ledd.

Den delen av ytelsen som gis på grunnlag av den avdødes rettigheter reduseres ut fra pensjonistens forventede arbeidsinntekt etter § 17-8.

Dersom den gjenlevende gifter seg igjen, skal ytelsen gis på grunnlag av vedkommendes egen opp-tjening.

§ 12-18 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Ved yrkesskade beregnes ytelsen etter særbe-stemmelsene i § 3-30.

Ytelse som er innvilget etter en yrkesskade før fylte 67 år, ytes ut vedkommendes levetid dersom vedkommende ikke har rett til alderspensjon fra fol-ketrygden.

§ 15-14 første ledd første punktum skal lyde:

Overgangsstønad etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning vedkommende mottar ytelser til livs-opphold fra folketrygden i form av pensjon eller overgangsstønad som gjenlevende ektefelle, alders-pensjon, tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon, foreløpig uførestønad eller tilsvarende ytelser fra ut-landet.

§ 16-10 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) får rett til tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon eller foreløpig uførestønad, eller

§ 17-11 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) når vedkommende får rett til tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon eller foreløpig uførestønad, eller

§ 22-10 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon (kapittel 12)

§ 23-3 første ledd nr. 1 bokstav a skal lyde:

- a) pensjon, tidsbegrenset uførestønad, føderåd, liv-rente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsfor-hold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytel-ser, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c.

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjone-ring for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom noen som har rett til invalidepensjon et-ter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestø-nad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i invalidepensjon etter nærværende lov.

§ 18 nr. 1 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter den-ne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller pensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjon fra fol-ketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i en-kepensjonen etter nærværende lov.

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjone-ring for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjø-res følgende endringer:

§ 23 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom noen som har rett til invalidepensjon et-ter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestø-nad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av krigsskade, gå til fradrag i invalidepensjon etter nærværende lov.

§ 23 nr. 1 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter denne lov, også har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjonen fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov.

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endring:

§ 12 nr. 3 andre ledd første punktum skal lyde:

Dersom den skadede har rett til tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter lov om folketrygd, skal den del av tilleggspensjonen fra folketrygden som svarer til uføregraden på grunn av yrkesskade, gå til fradrag i uførepensjon etter nærværende lov.

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-81 andre ledd skal lyde:

Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter folketrygdloven fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1.530 kroner pr. påbegynt måned.

§ 6-81 tredje ledd skal lyde:

Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig uførestønad, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti med unntak av folketrygdloven § 12-12 og XIV som fremmes av en samlet komité.

Komiteen viser til merknadene og til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (tidsbegrenset uførestønad)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

I «hvordan folketrygdloven er oppbygd» skal ordene etter kapittel 12 lyde:

«*Tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*»

I § 2-6 andre ledd, § 2-9 første ledd bokstav b, § 4-24 andre ledd bokstav d og § 4-25 første ledd bokstav d skal ordet «uførepensjon» endres til «*tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon*».

I § 3-27 første ledd første punktum og § 3-29 første ledd skal uttrykket «ytelser til livsopphold etter kapittel 12, 16, 17 eller 19» endres til «*uførepensjon eller ytelser til livsopphold etter kapittel 16, 17 eller 19*».

§ 8-12 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i andre ledd gjelder tilsvarende når medlemmet mottar *graderte ytelser etter kapittel 12*, og vedkommende har vært helt arbeidsfør med den gjenværende arbeidsevnen i 26 uker etter at *ytelsene* begynte å løpe.

§ 8-48 første ledd skal lyde:

Bestemmelser om forholdet mellom sykepengen på den ene siden og dagpenger under arbeidsløshet, *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon, alderspensjon og avtalefestet pensjon på den andre siden står i §§ 8-49 til 8-52.

§ 8-50 skal lyde:

§ 8-50. Medlemmer med *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*

Det ytes ikke sykepengen til et medlem som mottar hel *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon eller foreløpig uførestønad etter kapittel 12.

Til et medlem som mottar gradert *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon eller foreløpig uførestønad, ytes det sykepenger etter bestemmelsene i kapitlet her ut fra den arbeidsinntekt som medlemmet har i tillegg til *ytelsen*.

§ 8-55 bokstav c skal lyde:

- c) Ved tilbakefall ytes det sykepenger som minst svarer til uførepensjon *eller tidsbegrenset uførestønad* ved yrkesskade, til en person som mottar eller har mottatt *slike ytelser*, se § 12-18.

§ 10-5 fjerde ledd skal lyde:

Det ytes ikke stønad etter denne paragrafen til en person som mottar alderspensjon, *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon, eller avtafestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjette ledd. Til en person som mottar *tidsbegrenset uførestønad eller* uførepensjon, kan det likevel ytes stønad dersom det er sannsynlig at stønaden vil føre til at *slike ytelser* faller bort eller blir redusert.

§ 10-10 andre ledd skal lyde:

Minste årlige ytelse er 1,8 ganger grunnbeløpet.

§ 10-16 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a) når medlemmet får rett til attføringspenger, *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon eller alderspensjon etter denne loven,

§ 11-11 andre ledd skal lyde:

Minste årlige ytelse er 1,8 ganger grunnbeløpet.

§ 11-18 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a) når medlemmet får rett til *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon eller alderspensjon etter denne loven,

Overskrift og innholdsfortegnelse i kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12. *Tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*

Bestemmelser om

- formål står i § 12-1
- vilkår for rett til *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* står i §§ 12-2 til 12-7
- *uførepensjon til hjemmearbeidende ektefelle* står i § 12-8
- *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* står i § 12-9
- uføretidspunktet står i § 12-10
- gradering av *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* står i § 12-11
- revurdering av uføregreden står i § 12-12

- *beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* står i § 12-13
- avkall på *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* står i § 12-14
- uførepensjon til gjenlevende ektefelle står i § 12-15
- foreløpig uførestønad står i § 12-16
- avkorting av *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* for ytelser fra arbeidsgiver står i § 12-17
- *tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon* ved yrkesskade står i § 12-18

I § 12-1, § 12-2 første ledd, § 12-3 første ledd, § 12-4, § 12-5 første ledd og tredje ledd første punktum, § 12-6 første og andre ledd og § 12-7 første ledd skal ordet «uførepensjon» endres til «ytelser etter dette kapitlet».

§ 12-2 tredje ledd skal lyde:

Vilkåret om tre års forutgående medlemskap i første ledd gjelder ikke for en person som har vært medlem i trygden i minst ett år umiddelbart før han eller hun setter fram krav om *ytelser*, dersom

- a) vedkommende ble ufør før fylte 26 år og da var medlem i trygden, eller
- b) vedkommende etter fylte 16 år har vært medlem i trygden med unntak av maksimum fem år.

§ 12-9 skal lyde:

§ 12-9. *Tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*

Dersom det etter en helhetsvurdering er sannsynlig at inntektsevnen kan bedres, skal det gis en tidsbegrenset uførestønad. Ved vurderingen skal det legges vekt på bl.a. sykdommens art, medisinske opplysninger, funksjonsvurderinger, restarbeidsevne, alder og tidligere tilknytning til arbeidslivet. Stønaden gis for en periode på ett til fire år og skal revurderes for periodens utløp.

Uførepensjon kan gis dersom det ikke er utsikt til bedring av inntektsevnen/arbeidsevnen.

§ 12-11 skal lyde:

§ 12-11. *Gradering av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*

Det ytes hel *tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon* dersom vedkommende har tapt hele sin inntektsevne/arbeidsevne, se §§ 12-7 og 12-8.

Dersom vedkommende har tapt en del av sin inntektsevne/arbeidsevne, gis det en gradert ytelse som svarer til den del av inntektsevnen/arbeidsevnen som er tapt. *Ytelsen graderes med intervaller på fem prosent.*

Ved utvidelse av arbeidsinnsatsen kan det ytes tidsbegrenset uførestønad med en uføregrad ned til

20 prosent. Tilsvarende gjelder for uførepensjonen etter arbeidsforsøk med hvilende pensjonsrett.

Ektefelletillegg og barnetillegg graderes ikke etter bestemmelsene i denne paragrafen, se §§ 3-24 til 3-26.

§ 12-12 skal lyde:

§ 12-12. Revurdering av uføregraden

Skjer det en vesentlig endring i forhold som har betydning for inntektsevnen/arbeidsevnen, skal uføregraden revurderes, se også § 21-6.

Når det er gått ett år siden ytelsen ble *innvilget*, kan en person ha en årlig pensjongivende inntekt på opptil grunnbeløpet (*friinntekt*) uten at uføregraden skal revurderes. En person med gradert *ytelse* kan ha en pensjongivende inntekt på opptil grunnbeløpet i tillegg til den inntekten som ble forutsatt ut fra restinntektsevnen. *Ventetiden på ett år gjelder ikke når tidsbegrenset uførestønad forlenges med innvilgelse av ny periode eller avløses av uførepensjon. Ytelsen og pensjongivende inntekt kan til sammen ikke overstige inntektsnivået før uførhet, jf. folketrygdloven § 12-7.*

Mottakere av uførepensjon eller tidsbegrenset uførestønad beholder retten til ytelsen selv om den reduseres eller faller helt bort

- a) under tidsbegrenset arbeidstrening som er godkjent av arbeidsmarkedsetaten,
- b) i tre år når vedkommende har gitt trygdekontoret melding om inntektsendring fordi han eller hun har tatt arbeid eller oppdrag, eller har startet virksomhet. Det er et vilkår at vedkommende i løpet av de tre årene melder fra om ytterligere inntektsendringer. Det kan ses bort fra at meldinger som nevnt, ikke er gitt dersom det foreligger særlige grunner som kan forklare hvorfor det ikke er meldt fra.

Bestemmelsene i tredje ledd gjelder for tidsbegrenset uførestønad i det tidsrommet en person er innvilget slik stønad.

Departementet gir forskrifter med nærmere bestemmelser om friinntekt og kan herunder gjøre unntak fra andre ledd.

§ 12-13 skal lyde:

§ 12-13. *Beregning av tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon*

1. Grunnlaget for tidsbegrenset uførestønad fastsettes etter bestemmelsene for rehabiliteringspenger i § 10-9. Stønaden ytes med 66 prosent av grunnlaget.

Minste årlige ytelse er 1,8 ganger grunnbeløpet.

Bestemmelsene i § 10-10 tredje, fjerde og femte ledd, §§ 10-11, 10-14 og 10-15 kommer tilsvarende til anvendelse på tidsbegrenset uførestønad.

2. Uførepensjonen består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller særtillegg.

Grunnpensjonen fastsettes etter bestemmelsene i § 3-2.

Tilleggspensjonen fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-8 til 3-12, 3-17, 3-18 og 3-20 til 3-22.

Særtillegget fastsettes etter bestemmelsene i § 3-3.

Til uførepensjonen kan det ytes ektefelletillegg og barnetillegg etter bestemmelsene i §§ 3-24 til 3-26.

Uførepensjon til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-27 til 3-29.

§ 12-14 skal lyde:

§ 12-14. Avkall på *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon

En *mottaker av tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon* kan gi avkall på retten til *ytelser etter dette kapitlet* dersom

- a) ektefellen mottar alderspensjon, uførepensjon, foreløpig uførestønad, eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjettede ledd, og
- b) vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får *graderte ytelser*.

Ektefellens *ytelser* fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.

§ 12-17 skal lyde:

§ 12-17. Avkorting av *tidsbegrenset uførestønad* og uførepensjon for *ytelser* fra arbeidsgiver

Når en arbeidsgiver gir en *mottaker av ytelser etter dette kapitlet* økonomiske *ytelser* som ikke er pensjongivende inntekt, skal *ytelsene etter dette kapitlet* reduseres med et tilsvarende beløp. Dette gjelder bare dersom ytelsene blir avtalt i forbindelse med fratreden eller reduksjon av arbeidstiden.

Ytelser etter dette kapitlet reduseres etter bestemmelsene i første ledd også når *mottakeren* får ytelsene fra en tredjemann.

§ 12-18 skal lyde:

§ 12-18. *Tidsbegrenset uførestønad* og uførepensjon ved yrkesskade

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det *tidsbegrenset uførestønad* og uførepensjon etter følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 12-2 om minst tre års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Vilkåret i § 3-8 om minst tre poengår for rett til tilleggspensjon gjelder ikke.
- d) Grunnpensjon, tilleggspensjon og *tidsbegrenset uførestønad* ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkes sykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.

Ved yrkesskade beregnes tidsbegrenset uførestønad etter bestemmelsene i § 12-13 nr. 1. Beregningsgrunnlaget settes likevel ikke lavere enn antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet, justert i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til søknadstidspunktet. Uførepensjon beregnes etter særbestemmelsene i § 3-30.

Uførepensjon som er innvilget etter en yrkesskade før fylte 67 år, ytes ut vedkommendes levetid dersom vedkommende ikke har rett til alderspensjon fra folketrygden.

§ 13-2 andre ledd sjette, sjuende og åttende strekpunkt skal lyde:

- rehabiliteringspenger står i § 10-18
- attføringspenger står i § 11-20
- *tidsbegrenset uførestønad* og uførepensjon står i § 12-18

§ 15-9 tredje ledd, § 16-8 tredje ledd og § 17-8 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11, *tidsbegrenset uførestønad etter kapittel 12*, og fødselspenger, svangerskapspenger og adopsjonspenger etter kapittel 14.

§ 17-3 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) i de siste tre årene fram til dødsfallet mottok pensjon eller *tidsbegrenset uførestønad* etter denne loven, eller

§ 18-2 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) at den avdøde faren eller moren mottok pensjon eller *tidsbegrenset uførestønad* fra folketrygden de siste tre årene fram til dødsfallet.

§ 18-7 andre ledd skal lyde:

Barnepensjonen faller bort i den utstrekning barnet har rett til *tidsbegrenset uførestønad*, uførepensjon eller foreløpig uførestønad.

§ 22-8 første ledd første punktum skal lyde:

Når en forsørger har fått utbetalt ektefelle tillegg eller barnetillegg, og den forsørgede får etterbetalt pensjon, *tidsbegrenset uførestønad*, overgangsstønad, attføringspenger eller rehabiliteringspenger, skal etterbetalingen reduseres med et beløp som svarer til det tillegget forsørgeren har fått utbetalt for samme tidsrom.

§ 22-10 andre ledd bokstav f skal lyde:

- f) *tidsbegrenset uførestønad (kapittel 12)*

Nåværende bokstavene f og g blir bokstavene g og h.

§ 22-16 andre ledd bokstav d skal lyde:

- d) *tidsbegrenset uførestønad* og uførepensjon når inntekten overstiger den fastsatte inntektsgrensen, se § 12-12.

§ 23-3 andre ledd nr. 2 bokstav b skal lyde:

- b) rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og *tidsbegrenset uførestønad etter folketrygdloven kapittel 12*.

§ 25-7 skal lyde:

§ 25-7 Utelukkelse fra å utstede legeerklæringer

Dersom en lege ikke innen rimelig tid gir trygden de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre en sak om sykepenger, medisinsk rehabilitering, attføring, *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon, kan Rikstrygdeverket bestemme at trygden i opptil ett år ikke skal gi slike ytelser på grunnlag av erklæringer fra legen.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For rehabiliteringspenger, attføringspenger, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspengene, attføringspengene, *den tidsbegrensede uføre-*

stønaden eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 18 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte. For rehabiliteringspenger, attføringspenger, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspengene, attføringspengene, *den tidsbegrensede uførestønaden* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

III

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For rehabiliteringspenger, attføringspenger, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspengene, attføringspengene, *den tidsbegrensede uførestønaden* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 23 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte. For rehabiliteringspenger, attføringspenger, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspengene, attføringspengene, *den tidsbegrensede uførestønaden* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

IV

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Alderspensjon ytes til og med den kalendermåned pensjonisten fyller 67 år, eller til den kalendermåned pensjonisten får uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger etter lov om folketrygd for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 5 nr. 2 skal lyde:

2. For pensjonist som har uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger etter lov om folketrygd for mindre enn hel uførhet eller gradert avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, bortfaller en forholdsmessig del av alderspensjonen som svarer til uføregraden eller pensjonsgraden.

§ 16 nr. 1 første ledd bokstav e skal lyde:

- e) på det tidspunkt vilkårene i bokstav a-d er oppfylt, ikke får uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger fra folketrygden for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av samordningslovens § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 28 nr. 2 første punktum skal lyde:

2. Den som er innvilget eller innvilges alderspensjon etter denne loven og uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger fra folketrygden eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d med virkning fra et tidspunkt før 1. januar 2001, har rett til alderspensjon etter bestemmelsene i denne loven som gjaldt før denne datoen, herunder pensjon etter satser som nevnt i nr. 1.

§ 29 nr. 2 første punktum skal lyde:

2. Til en pensjonist som får uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger fra folketrygden, eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, som er mindre enn det alderspensjon etter denne loven ville utgjøre hvis han ikke hadde hatt slik ytelse fra folketrygden eller avtalefestet pen-

sjon, gis det et overgangstillegg som tilsvarer forskjellen.

V

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 28 sjette ledd første punktum skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon *eller tidsbegrenset uførestønad* fra folketrygden, skal uførepensjon fra Pensjonskassen ytes etter samme uføreggrad som i folketrygden.

§ 28 a første punktum skal lyde:

Når et medlem er fratrådt etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått uførepensjon *eller tidsbegrenset uførestønad* etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon etter samme uføreggrad fra Pensjonskassen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsene i § 24 annet ledd.

VI

I lov 3. desember 1951 nr. 2 om pensjonstrygd for skogsarbeidere gjøres følgende endring:

§ 13 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjonen opphører likeledes når pensjonisten får rett til uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger fra folketrygden for hel uførhet.

VII

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apoteketaten gjøres følgende endringer:

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Når et medlem har fratrådt etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått full uførepensjon *eller full tidsbegrenset uførestønad* etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon fra pensjonsordningen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsen i § 7 nr. 2. Hvis han tilstås gradert uførepensjon *eller tidsbegrenset uførestønad* fra folketrygden, ytes uførepensjon etter samme uføreggrad.

§ 11 syvende ledd første punktum skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon *eller tidsbegrenset uførestønad* fra folketrygden, skal uførepensjon fra pensjonsordningen ytes etter samme uføreggrad som i folketrygden.

VIII

I lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere gjøres følgende endring:

§ 8 andre ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon opphører fra og med kalendermåneden etter den måned da pensjonisten fylte 67 år eller fra og med den kalendermåneden da pensjonisten får rett til uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger, eller attføringspenger etter loven om folketrygd for hel uførhet eller tar ut full avtalefestet pensjon som nevnt i samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

IX

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 19 andre ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 1 og 3 gjelder tilsvarende for samordning av tjenestepensjon med uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger etter loven om folketrygd.

§ 20 tredje ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjon fra personskadetrygd med uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger etter loven om folketrygd.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjoner fra tjenestepensjonsordning, personskadetrygd og uførepensjon, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger eller attføringspenger etter loven om folketrygd.

§ 23 nr. 1 andre ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for sært tillegg fra folketrygden, for ventetillegg fra folketrygden for tilleggspensjon og for den delen av *tidsbegrenset uførestønad*, rehabiliteringspenger, attføringspenger og overgangsstonad etter folketrygdloven kapitlene 10, 11, 12 og 15 som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom *den tidsbegrensede uførestønaden*, rehabiliteringspengene, attføringspengene eller overgangsstonaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

X

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-trygd gjøres følgende endringer:

§ 11 nr. 4 første og andre ledd skal lyde:

4. Til enslig person som har rett til pensjon etter denne lov eller sykepenges etter bestemmelsene i pkt. 2, annet eller tredje ledd og som er innlagt i institusjon som omfattes av folketrygdloven § 3-27 eller § 3-29, skal det fra og med den andre kalendermåned etter den måned da forpleiningen tok til bare utbetales en så stor del av nevnte ytelser etter denne lov som sammen med de sykepenges, rehabiliteringspenges, attføringspenges, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad* og den pensjon eller overgangsstønad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Til person som forsørger ektefelle eller barn skal det i tilfelle som nevnt i første ledd bare utbetales en så stor del av pensjon eller sykepenges etter denne lov, som sammen med de sykepenges, rehabiliteringspenges, attføringspenges, foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad* og den pensjon eller overgangsstønad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp, samt pensjon etter §§ 19 og 22 i denne lov.

§ 12 nr. 3 fjerde ledd skal lyde:

Dersom den skadede har rett til foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For rehabiliteringspenges, attføringspenges, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgeres gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspenges, attføringspenges, *den tidsbegrensede uførestønaden* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 19 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførestønad eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For rehabiliteringspenges, attføringspenges, *tidsbegrenset uførestønad* og overgangsstønad til enslige forsørgeres gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger fol-

ketrygdens grunnbeløp. Dersom rehabiliteringspenges, attføringspenges, *den tidsbegrensede uførestønaden* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

XI

I lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) Pensjon fra ordningen må ikke kunne ytes for tidsrom hvor det ytes rehabiliteringspenges, attføringspenges, *tidsbegrenset uførestønad*, foreløpig uførestønad, uførepensjon eller etterlattepensjon fra folketrygden

XII

I lov 9. desember 1994 nr. 64 om løysingsrettar gjøres følgende endring:

§ 9 andre punktum skal lyde:

Løysingsrett til ein bustadeigedom kan ikkje gjerast gjeldande når eigaren sluttar i tenesta for å gå av med alders- eller uførepensjon, *eller for å motta tidsavgrensa uførestønad*.

XIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-42 bokstav b skal lyde:

- b) stønad, omsorgspenges og annen utbetaling fra omsorgs- og trygdeinnretning, herunder rehabiliteringspenges etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenges etter folketrygdloven kapittel 11, *tidsbegrenset uførestønad etter folketrygdloven kapittel 12* og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 6-81 andre og tredje ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16, *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 530 kroner pr. påbegynt måned.

(3) Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig uførestønad, *tidsbegrenset uførestønad* eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt, ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd.

§ 12-2 bokstav c skal lyde:

- c) rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven kapittel 11, *tidsbegrenset uførestønad etter folketrygdloven kapittel 12* og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 17-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. har rett til særfradrag etter § 6-81 første og annet ledd *og som ikke er mottakere av tidsbegrenset uførestønad*,

XIV

Endringene trer i kraft 1. januar 2004. Endringene i folketrygdloven §§ 10-10 og 11-11 gjøres gjel-

dende også for løpende tilfeller. Endringene i folketrygdloven § 12-11 gjøres gjeldende også for løpende tilfeller dersom uføregraden revurderes etter 1. januar 2004. Endringene i folketrygdloven § 12-12 andre ledd fjerde punktum gjøres kun gjeldende for nye tilfeller.

B.

Stortinget ber Regjeringen vurdere ulike modeller som på en bedre måte kan ivareta hensynet til at det alltid skal lønne seg å arbeide mer for personer som mottar tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon, og komme tilbake til Stortinget med dette.

Oslo, i sosialkomiteen, den 20. mai 2003

John I. Alvheim
leder

Harald T. Nesvik
ordfører